

6ο online μάθημα / 9/4/2020.

Δ.Ε. για το διωνυμικό p

- Υπενθύμιση: Διωνυμικό τυχαίο πείραμα → τυχαίο πείραμα με 2 δυνατά αποτελέσματα: Επιτυχία, Αποτυχία
επιβαλόμενης → ανεξάρτητες
πιθανότητα επιτυχίας → ορισμένο p
- Διωνυμική κατανομή

Ας κληθούμε για το εξής παράδειγμα:

Ένας άνθρωπος είτε έχει κωπία είτε όχι. Έστω p η άγνωστη πιθανότητα κάποιος να έχει κωπία. Υπό την υπόθεση ότι η πιθανότητα αυτή είναι σταθερή για κάθε άτομο και ανεξάρτητη η εμφάνιση κωπίας μεταξύ των ατόμων πως μπορεί να βρω έναν εκτιμητή της; Διαλέγω τυχαία π.χ. $n=10$ άτομα και μετρώ πόση έχουν κωπία. Αν π.χ. έχουν 3 τότε ένας εκτιμητής $\hat{p} = \frac{3}{10}$

δηλαδή γενικά $\hat{p} = \frac{x}{n} = \frac{\text{πλήθος επιτυχιών σε } n \text{ δοκιμές}}{\text{το πλήθος των δοκιμών}}$

Τότε θυμηθείτε το κ.ο.θ. να έχουμε:

$$\hat{p} \overset{\text{πρωεχ.}}{\sim} N\left(p, \frac{p(1-p)}{n}\right)$$

$$\text{ή } \frac{\hat{p} - p}{\sqrt{\frac{p(1-p)}{n}}} \sim N(0,1)$$

Ποιο το πρόβλημα εδώ;
Πως θα προκύψει το Δ.Ε.;

$$\left[\hat{p} - Z_{\alpha/2} \sqrt{\frac{\hat{p}(1-\hat{p})}{n}} , \hat{p} + Z_{\alpha/2} \sqrt{\frac{\hat{p}(1-\hat{p})}{n}} \right]$$

• Δ.Ε. για το σ^2 κανονικού

Τι ξέρω για το σ^2 ;

$$E S^2 = \sigma^2$$

Τι άλλο;

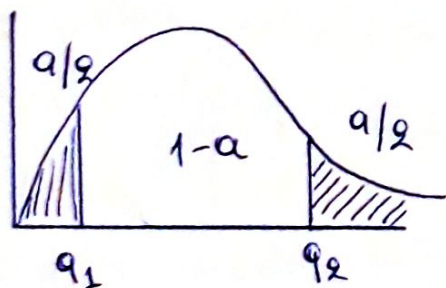
$$Q = \frac{(n-1)S^2}{\sigma^2} \sim \chi_{n-1}^2$$

Άρα

$$P \left[q_1 \leq \frac{(n-1)S^2}{\sigma^2} \leq q_2 \right] = 1 - \alpha$$

$$P \left[\frac{(n-1)S^2}{q_2} \leq \sigma^2 \leq \frac{(n-1)S^2}{q_1} \right]$$

Τα q_1, q_2 τώρα δεν μπορούν να βρεθούν έτσι ώστε να ελαχιστοποιείται το μήκος (γιατί; σ^2 είναι άγνωστο)

ΛΥΣΗ ???

Διαλέγω q_1, q_2 έτσι ώστε να έχω ίσες ουρές

$$q_2 = \chi_{\alpha/2, n-1}^2$$

$$q_1 = \chi_{1-\alpha/2, n-1}^2$$

Δύο ποσοστά χωρίς τρέχον

- Η έννοια χωρίς τρέχον θα εζητηθεί.
- Έστω p_1 το ποσοστό κυψίας ανδρών και p_2 το ποσοστό κυψίας γυναικών.

Τότε υπό τις υποθέσεις όσων έχουν αναφερθεί

$$\hat{p}_1 = \frac{x}{n} = \frac{\text{πλήθος ανδρών κυψίας στους } n \text{ που διαλέχθηκε}}{n}$$

$$\hat{p}_2 = \frac{y}{m} = \frac{\text{πλήθος γυναικών κυψίας στις } m \text{ που διαλέχθηκε}}{m}$$

Είναι τότε το Δ.Ε.

$$(\hat{p}_1 - \hat{p}_2) \pm Z_{\alpha/2} \sqrt{\frac{\hat{p}_1(1-\hat{p}_1)}{n} + \frac{\hat{p}_2(1-\hat{p}_2)}{m}}$$

$$\hat{p} = \bar{X} \stackrel{\text{npog.}}{\sim} N\left(p, \frac{p(1-p)}{n}\right)$$

$$\frac{\hat{p} - p}{\sqrt{\frac{p(1-p)}{n}}} \stackrel{\text{npog.}}{\sim} N(0,1)$$

Stepia nio kai Szaz:

$$Q = \frac{\hat{p} - p}{\sqrt{\frac{\hat{p}(1-\hat{p})}{n}}} \stackrel{\text{npog.}}{\sim} N(0,1)$$

$$P\left(q_1 \leq \frac{\hat{p} - p}{\sqrt{\frac{\hat{p}(1-\hat{p})}{n}}} \leq q_2\right) = 1 - \alpha$$

$$P\left(q_1 \sqrt{\frac{\hat{p}(1-\hat{p})}{n}} \leq \hat{p} - p \leq q_2 \sqrt{\frac{\hat{p}(1-\hat{p})}{n}}\right) = 1 - \alpha$$

$$P\left(\hat{p} - q_2 \sqrt{\frac{\hat{p}(1-\hat{p})}{n}} \leq p \leq \hat{p} - q_1 \sqrt{\frac{\hat{p}(1-\hat{p})}{n}}\right) = 1 - \alpha$$

$$e = (q_2 - q_1) \sqrt{\frac{\hat{p}(1-\hat{p})}{n}}$$

$$q_2 = Z_{\alpha/2}$$

$$q_1 = -Z_{\alpha/2}$$

ΔΕ.Ρ.:

$$\hat{p} - Z_{\alpha/2} \sqrt{\frac{\hat{p}(1-\hat{p})}{n}}, \hat{p} + Z_{\alpha/2} \sqrt{\frac{\hat{p}(1-\hat{p})}{n}}$$

100(1-α)%

Δ.Ε. για το 6^ε ΚΑΝΙΚΟΥ

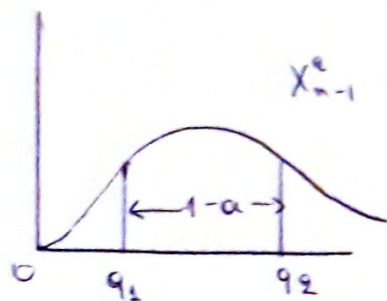
$$X_1, \dots, X_n \text{ τ.δ. } N(\mu, \sigma^2)$$

$$\bar{X} \sim N\left(\mu, \frac{\sigma^2}{n}\right)$$

$$E(\sigma^2) = \sigma^2$$

$$P\left(q_2 \leq \frac{(n-1)S^2}{\sigma^2} \leq q_1\right) = 1-\alpha$$

$$P\left(\frac{(n-1)S^2}{q_2} \leq \sigma^2 \leq \frac{(n-1)S^2}{q_1}\right) = 1-\alpha$$

$$\chi^2 = (n-1)S^2 \left(\frac{1}{q_1} - \frac{1}{q_2} \right)$$

Θα θέλαμε q_1, q_2 τ.ω τ.ο μικρός είναι

$$P\left(X_{n-1}^2 \leq q_1\right) = \alpha/2$$

$$P\left(X_{n-1}^2 \geq q_2\right) = \alpha/2$$

$$q_2 = X_{n-1}^2, \alpha/2$$

$$q_1 = X_{n-1}^2, 1-\alpha/2$$

$$\left(\frac{(n-1)S^2}{q_2}, \frac{(n-1)S^2}{q_1} \right)$$

Δ. Ε. Για τη διαφορά $p_1 - p_2$ χωρίς J. Fisher (αυτ. διαφορά)

$X_1, \dots, X_n$ τ.δ. από $B(1, p_1)$

$Y_1, \dots, Y_m$ τ.δ. από $B(1, p_2)$

$$\hat{p}_1 = \frac{\sum X_i}{n} = \bar{X}$$

$$\hat{p}_2 = \frac{\sum Y_i}{m} = \bar{Y}$$

$$\hat{p}_1 - \hat{p}_2 = \bar{X} - \bar{Y}$$

$$\bar{X} \stackrel{\text{approx.}}{\sim} N\left(p_1, \frac{p_1(1-p_1)}{n}\right)$$

$$\bar{Y} \stackrel{\text{approx.}}{\sim} N\left(p_2, \frac{p_2(1-p_2)}{m}\right)$$

} αυτ. διαφορά